

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«Юридична психологія»

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Освітньо-професійна програма	Право
Факультет	юридичний
Кафедра	кримінально-правових та адміністративно-правових дисциплін
Семестр	1
Кількість кредитів	3
Мова викладання	українська

Викладачі	док філософії у сфері права, доц. каф Древянко Н.З
Контактна інформація	rudka.natali@ukr.net

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	навчальна дисципліна присвячена вивченню психологічних закономірностей системи «людина-право»; розкриваються головні проблеми правової психології, психології юридичної діяльності, професійної придатності та професійного відбору кадрів для юридичної діяльності тощо. Особлива увага звертається на функції та особливості діяльності психолога в ОВС України. Аналізуються психологічні складові таких процесуальних дій слідчого, як огляд місця події, обшук, пред'явлення для впізнання, слідчий експеримент, а також допит.
Мета та основні завдання	Метою дисципліни є вивчення основ та формування цілісних знань про предмет та структуру юридичної психології, психологічних особливостей поведінки людини, особливості їх застосування у системі правовідносин. Основним завданнями дисципліни Юридична психологія є: ознайомлення здобувачів вищої освіти із базовими поняттями, категоріями юридичної психології: особистості злочинця, життєвого шляху особистості і його ролі у формуванні антисоціальної і просоціальної поведінки, психології судового процесу та його учасників тощо.
Результати навчання	Згідно з вимогами освітньо-професійних та освітньо-кваліфікаційних програм здобувач вищої освіти повинен знати : зміст та предмет вивчення юридичної психології; мати уявлення про юридичну психологію як науку і знати її понятійно-категоріальний апарат; наукові методи, які використовуються у юридичній психології; психологічні та соціально-психологічні закономірності правотворчої та правозастосувальної діяльності; психологічний зміст діяльності юриста, адвоката, слідчого тощо; мати уявлення про досягнення практичної юридичної психології та можливості їх використання у професійній діяльності фахівця; знати психологічні ознаки кримінальної та девіантної поведінки людини. вміти : використовувати теоретичні знання з юридичної психології у практичній діяльності; складати психологічний портрет людини, яка являє професійний інтерес та, виходячи з

	цього, планувати свою поведінку з урахуванням діючого законодавства.
Soft skills	Навички комунікації, здатність бути критичним і самокритичним, здатність працювати в команді, визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій, працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди
Пререквізити	Базові знання з дисциплін «Теорія держави та права»

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
Тема 1. Юридична психологія в системі наукових знань	Юридична психологія як галузь наукових знань та навчальна дисципліна. Предмет юридичної психології. Місце юридичної психології в системі психологічної науки й права. Зв'язки юридичної психології з загальною, соціальною та іншими галузями психології, а також із цивільним, кримінальним правом і процесом криміналістики та криминологією. Зв'язки юридичної психології з судовою психіатрією та кримінальною патопсихологією. Методологічні, природничо-наукові й правові основи юридичної психології. Зміст і система юридичної психології. Завдання та сучасні проблеми юридичної психології як міждисциплінарної галузі знань	Тести, питання
Тема 2. Методи юридичної психології	Методи спостереження та експерименту. Метод інтерв'ю. Тестування. Вивчення документального матеріалу. Вивчення процесу і продуктів діяльності. Анкетування. Біографічний метод. Метод узагальнення незалежних характеристик. Детектор брехні. Межі використання методів юридичної психології у кримінальному процесі.	Тести,
Тема 3. Загальнопсихологічні та соціально-психологічні основи юридичної психології	Поняття особистості у психології та правовій науці. Індивідуальність, суб'єкт діяльності. Психологічна структура особистості. Психічні властивості особистості. Темперамент. Психологічна характеристика темпераментів. Характер. Риси характеру. Проблема акцентуації характеру. Спрямованість правосвідомість, мотиваційна сфера у структурі особистості суб'єктів правозастосувальної діяльності. Пізнавальні психічні процеси та врахування їх закономірностей у професійній діяльності юридичного психолога. Емоції, почуття, психічні стани суб'єктів юридичної діяльності та їх психолого-правова оцінка. Стани психічної напруги. Адаптаційний синдром. Стрес і стадії його розвитку. Фрустрація, її зв'язок з агресивною поведінкою насильницькими злочинами, скоєнням самогубств. Афект та його діагностичні ознаки. Встановлення афекту в осіб, які скоїли насильницькі злочини. Симуляція афекту і способи її виявлення. Страждання, його зв'язок з іншими емоційними та психічними станами. Значення страждань при визначенні моральної шкоди потерпілому.	Експрес опитування
Тема 4. Психологічні засади конфлікту	Поняття конфлікту та його функції. Види та класифікація конфліктів. Основні ознаки конфліктів. Причини і динаміка конфліктів. Характеристика стратегій поведінки в конфліктній ситуації. Конфлікти в діяльності правоохоронних органів. Профілактика і шляхи вирішення конфліктів. Керівництво конфліктами. Вирішення конфліктів. Використання конфліктної ситуації в діяльності правоохоронних органах. Конфлікт в	Тести

		управлінській діяльності. Формування вмінь аналізу витоків конфліктів, їх профілактики і вирішення у професійній діяльності. Конфлікт в судовому засіданні. Конфлікт в колективі.	
Тема Використання психологічних знань юрисдикційній діяльності	5.	<p>Психологічні особливості діяльності по розслідуванню кримінальних справ. Застосування різних форм психологічних знань Рольова поведінка. Психологічна консультація. Процесуальна регламентація використання психологічного знання у формі консультації. Участь фахівця-психолога. Статус спеціаліста-психолога його ознаки. Консультації і пояснення спеціаліста з приводу спеціальних психологічних питань.</p> <p>Участь психолога в огляді місця події по справах про вбивства, нанесення тілесних ушкоджень, зґвалтування, посягання на суспільну та індивідуальну власність громадян, а також при захопленні заручників. Психологічний процес упізнавання та його моменти: <i>формуючий; упізнавальний, репродуктивний</i>. Два механізми упізнавання: <i>симультанний (синтетичний) та сукцесивний (аналітичний)</i>. Психологічне забезпечення кримінально-процесуальної діяльності. Прикладне використання психологічних знань для підвищення ефективності кримінально-процесуальної діяльності прокурорсько-слідчих працівників.</p>	Тести
Тема Психологічні основи цивільно-правового регулювання та цивільного судочинства	6.	<p>Психологія взаємодії людей у сфері цивільно-правової регуляції. Цивільно-правове регулювання як фактор організації суспільних відносин. Психологічна характеристика цивільно-правового договору. Психологічні аспекти цивільного процесу. Позиції сторін у цивільному процесі та їх комунікативна активність. Психологічні спекти підготовки цивільних справ до судового розгляду. Психологічні аспекти організації судового засідання і судового ритуалу. Психологія діяльності судді у цивільному судочинстві. Психологічні аспекти діяльності адвоката в цивільному судочинстві. Психологія судової промови у цивільному судочинстві. Психологічні аспекти вивчення судом обставин справи та винесення судових рішень. Проблема справедливості судових рішень.</p>	Опитування
Тема Кримінальна психологія	7.	<p>Предмет та завдання кримінальної психології. Психологія злочинної поведінки. Взаємодія суб'єктивних і об'єктивних факторів. Структурно-психологічний аналіз злочинної дії. Психологічні аспекти стадій злочину. Особливості вольових та емоційних процесів при підготовці і скоєнні злочину. Психологія співучасті. Поняття мотиваційної сфери злочину. Співвідношення мотиву, цілі та результату при вчиненні злочину з необережності та умисно.</p>	Тести, експрес опитування
Тема Особистість правопорушника	8.	<p>Особистість правопорушника як спеціальний об'єкт психологічного дослідження. Психологічні особливості особистості злочинця. Підходи до класифікації особистості злочинця. Вивчення особистості правопорушника, його мотиваційної сфери при попередньому розслідуванні, розгляді справи у суді. Усвідомлення порушення норм. Психологія провини. Психологічний аналіз особистості неповнолітнього правопорушника. Мотивація злочинної поведінки неповнолітніх. Психологічна характеристика злочинних груп за участю неповнолітніх.</p>	Тести
Тема 9. Психологія потерпілого		<p>Психологічне дослідження особистості потерпілого та його діяльності. Роль жертви у генезі злочину, її міжособистісні зв'язки</p>	Тести

	та стосунки зі злочинцем. Психологічний аналіз показів потерпілого.	
Тема Психологія судового процесу	<p>10. Психологічна структура судової діяльності. Загальна структура пізнавальної діяльності судді. Психолого-правова характеристика процесу пізнання, встановлення істини у судовому засіданні. Побудова версій в процесі судового розгляду справ. Конструктивна діяльність судді. Психологічні особливості перевірки фактів, оцінки доказів, встановлення істини суддівським складом. Комунікативна підструктура в діяльності суддів при розгляді кримінальних та цивільних справ. Психологічні особливості судового допиту. Професійне мовлення судді, вимоги до нього. Фактори, що впливають на комунікативну поведінку учасників процесу в суді. Психологічні засоби впливу на підсудного.</p> <p>Психологія судових дебатів. Психологічні основи виховної функції судового процесу. Формування переконання й винесення вироку суддею. Суспільна значимість судових рішень. Психологічні особливості прийняття рішення суддею. Ефект психологічної установки та його роль у процесі</p>	Опитування

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Основна

1. Бедь В.В. Юридична психологія: Навч. посіб. / В. В. Бедь – К: Каравела, 2018.
2. Варій М. Й., Терлецька Ю. М. Психологія: Підручник / М.Й. Варій, Ю. М. Терлецька – К: Каравела, 2017.
3. Коновалова В.О., Шепітько В.Ю. Юридична психологія: Академічний курс: Підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / В.О. Коновалова, В.Ю. Шепітько – К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2010.
4. Психологія слідчої діяльності: навчальний посібник [для студ. Вищ. Навч. закл.] / посібник [В.Г. Андросюк, О.М. Корнєв, О.І. Кудерміна та ін.]; [за заг. ред.. Л.І. Казміренко]. – К.: Правова єдність, 2009.
5. Юридична психологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.Є. Самойлов, М.С. Корольчук, В.М. Корольчук, С.М. Миронець, Г.М. Ржевський. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015.
6. Юридична психологія. Словник: Довідкове видання / Кол. авт.: Д.О. Александров, В.Г. Андросюк, Л.І. Казміренко та ін.; За заг. ред. Л.І. Казміренко, Є.М. Моїсеєва. – [Вид.2-е, уточ. та доп.]. – К.: КНТ, 2008. –
7. Бочелюк В.Й. Юридична психологія: Навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів освіти.- К.: ЦУЛ, 2010.- 336с.- Рек.: МОН України.- 90.00
8. Богатирьов А.І. Запобігання професійній деформації у персоналу місць несвободи: монографія / А.І. Богатирьов. – К. : Дакор, 2016. 0 196 с.
9. Джужа А.О. Теоретичні та практичні засади віктимологічного запобігання злочинам в Україні: Автореферат на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук/ А.О. Джужа; МВС України; Харківський нац. університет внутрішніх справ.- К.: КНУ ім. Т. Шевченка, 2018.- 34с.- 20.00
10. Методичні рекомендації з курсу «Юридична психологія» / укладачі: Л. П. Журавльова, Т. Ю. Кулаковський, О. Г. Кулаковська, О. Г. Шмиглюк – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2019. – 57 с.
11. Юридична психологія : навчально-методичний посібник / Г. В. Мухіна ; за заг. ред. В. М. Бесчастного.– Київ: ВД «Дакор», 2019. – 236 с.

Додаткова

1. Гетьман А.П., Данільян О.Г., Дзьобань О.П. Філософія правового виховання - 2-ге вид. доп. / А.П. Гетьман, О.Г. Данільян, О.П. Дзьобань – К: «Право», 2014.
2. Главацька О.Л. Основи самовиховання особистості: Навч. посіб. / О.Л. Главацька - К.: Каравела, 2018.
3. Жаворонкова Г.В., Скібіцький О.М., Сівашенко Т.В. Управління конфліктами: Навч. посіб. / Г.В. Жаворонкова, Г.В. Скібіцький, Т.В. - К: Каравела, 2018.
4. Костюк І.В., Карпунь І. Н. Національно-громадянське виховання студентської молоді:

Монографія / І.В. Костюк, І.Н. Капунь – К.:Каравела, 2017.

5. Лобанова А.С., Калашнікова Л.В. Робота з підлітками-девіантами: соціологічні та психологічні аспекти: Підручник / А.С. Лобанова, Л.В. Калашнікова - К: Каравела, 2017.

6. Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник: Навч. посібник / Ю.О.Приходько, В.І. Юрченко - К: Каравела, 2016.

7. Жданюк А.В. Методологічні підходи до вивчення особливостей конфліктологічної юридичної діяльності /А.В. Жданюк //Вплив досягнень психологічних і педагогічних наук на розвиток сучасного суспільства: зб. тез Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, Україна, 10–11 березня 2017 р.). – Харків : Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 2017. – С. 53–58.

8. Жданюк А.В. Щодо змісту формування готовності майбутніх юристів до запобігання конфліктам у професійній діяльності /А.В. Жданюк // Педагогіка і психологія сьогодення : теорія та практика: зб. наук. праць учасників Міжнародної науково-практичної конференції (19–20 січня 2018 р., м. Одеса). – Одеса: ГО „Південна фундація педагогіки”, 2018. – С. 79–83.

9. Казміренко Л.І., Кудерміна О.І. Юридична психологія. Хрестоматія. К. : Національна академія внутрішніх справ, 2017. 427 с.

10. Шепітько В. Ю., Коновалова В. О. Юридична психологія: підручник.3-тє вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2019. 288 с

11. Юридична психологія: навчально-методичний посібник / Г. В. Мухіна;за заг. ред. В. М. Бесчастного. Київ: ВД «Дакор», 2019. 236 с.

12. Кацавець Р. С. Правова психологія. Навчальний посібник. К.: Алерта,2021. 120 с.

13. Тіщенко В.В., Загородній В.Є., Белік Л.С. Тактико-психологічні засади слідчої та оперативно-розшукової діяльності : навчально-методичний посібник /В.В. Тіщенко, В.Є. Загородній, Л.С. Белік. – Одеса : Видавничий дім«Гельветика», 2019. – 160 с.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перекладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час виконання завдань вимагається дотримання правил академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів

Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (теми 1-10)	60
Підсумковий контроль (теми 1-10)– залік	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни